

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبْلُغَنَّ
عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُمَّةٌ وَلَا تَنْهَرَهُمَا وَقُلْ
لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا * وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ

ارْحَمَهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا﴾

وَجَاءَ رَجُلٌ إِلَىٰ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ ﷺ فَاسْتَأْذَنَهُ فِي الْجِهَادِ. فَقَالَ ﷺ:

«أَحْيِ وَالِدَاكَ؟» قَالَ: «نَعَمْ.» قَالَ: «فَفِيهِمَا فَجَاهِدِ!»

Muhterem Müminler!

Her insan evlat olarak dünyaya gelir. Birçoğu da dünya hayatını anne baba olarak tamamlayıp ahirete geçer. Yani aslında her evlat anne baba adayı, her anne baba da evlattır.

Kur’ân-ı Kerîm bizlere yaratılış ve insanlık tarihi ile ilgili bilgiler verirken, bizlere örnek teşkil eden birçok aileden bahseder. Aslında aktarılan tüm örnekler bizim hayatımızı istenilen şekilde, dosdoğru kurgulayabilmemiz içindir.

Aziz Müslümanlar!

Mesela İbrâhim (a.s.), tevhit inancını inkâr etmekte inat eden babası ile imtihan edilmiştir. Kavmi ve özellikle babasından gördüğü bütün işkencelere rağmen, İbrâhim (a.s.) babasına karşı her zaman saygı ve sevgi prensiplerine riayet edip ona يَا أَبَتِ “**Ey babacığım!**”¹ diye yumuşak bir dil ile hitap etmiştir. Peygamberler arasında ayrıca bilhassa Yahyâ (a.s.) da ana babasına karşı sergilediği saygı ve işlediği iyiliklerden dolayı övülmüştür. Yüce Mevlamızın ifadesiyle: “**Biz ona daha çocuk iken hikmet ve katımızdan kalp yumuşaklığı ve ruh temizliği vermiştik. O, Allah’tan sakınan, anne babasına iyi davranan bir kimse idi. İsyancı bir zorba değildi.**”² Peygamberlerin, her hususta olduğu gibi, bu husustaki tavırları da bizim için birer örnektir. Zira Resul-i Ekrem ﷺ’in buyurduğu gibi: “**Allah’ın rızası ana babanın rızasına bağlıdır. (Aynı şekilde) Allah’ın öfkesi de ana babanın öfkesine bağlıdır.**”³

Değerli Kardeşlerim!

Hutbemizin başında okuduğumuz ilk âyet-i kerîmede Yüce Rabbimiz:

“Rabbin, kendisinden başkasına asla ibadet etmemenizi, anaya babaya iyi davranmanızı kesin olarak emretti. Eğer onlardan biri, ya da her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına ulaşırsa, sakın onlara ‘öf!’ (bile) deme; onları azarlama; onlara tatlı ve güzel söz söyle.”⁴ diye buyurarak, tevhit inancından sonra ana babaya karşı saygının ne kadar önemli olduğunu vurgulamıştır. Bir sonraki ayette Rabbimiz bize şunları emretmektedir: “**Onlara merhamet ederek tevazu kanadını indir ve de ki: ‘Rabbim! Tıpkı beni küçükken koruyup yetiştirdikleri gibi sen de onlara acı.’**” Unutma özelliği ile yaratılmış olan insan birçok zaman küçüklüğünden beri ana-babası tarafından gördüğü iyilikleri unutuyor olabilir. Bu bakımdan Yüce Rabbimizin bu uyarısı bizler için çok manidardır. Ana babasına ihsanda bulunup onlara duacı olmak suretiyle bu ayetin gereğini yerine getirmek her müminin vazifesidir.

Değerli Müminler!

Haram veya zararlı bir iş olmadığı müddetçe ana babaya itaat etmek hiç şüphesiz farzdır. Ana babasının izni olmadan sefere katılmak isteyen genç sahâbîsini Resul-i Ekrem Efendimiz ﷺ, ana babasına bakması için geri göndermiştir.⁵ Ayrıca anne babayı, cenneti kazanmak için bir vesile olarak gösteren Peygamberimiz ﷺ, elinde bu imkânı varken bunu kullanamayan Müslümanlar için de üzüntüsü, “yazıklar olsun” diyerek dile getirmiştir.

Annenin yavrusunu kanından ve canından bir parça olarak dokuz ay karnında taşıyıp büyük zorluklar sonrasında dünyaya getirmesi ve sütü ile beslemesine yer veren kitabımızı tasdik eden Efendimiz ﷺ “En çok kime iyilik etmem gerek?” diye soran sahâbîsine üç defa “**Annene**”⁶ diye cevap vermiştir. Dolayısıyla ana babalarımızla nasıl konuştuğumuzu gözden geçirelim; onlara itaat edelim ve güzel iltifatlar ile gönüllerini kazanmaya çalışalım.

Hutbemizi, hepimizin her gün defaatle okuduğu şu muhteşem dua ile bitirelim:

﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ﴾

“**Ey Rabbimiz! (Amellerin) hesap olunacağı gün beni, ana babamı ve müminleri bağışla!**”⁷

¹ Meryem suresi, 19:44

² Meryem suresi, 19:12-14

³ Tirmizî, Birr, 3, H.No: 1899

⁴ İsrâ suresi, 17:23

⁵ Bkz. Buhari, Cihad, 138, H.No: 3004; Müslim, Birr, 1, H.No: 2549

⁶ Buhari, Edeb, 2, H.No: 5971; Müslim, Birr, 1, H.No: 2548

⁷ İbrâhim suresi, 14:41